

ДОСТЪП ДО МАТЕРИАЛИТЕ В ПРОИЗВОДСТВАТА ПО
ЗАКОНА ЗА ЗАЩИТА НА КОНКУРЕНЦИЯТААсен Мингов¹ACCESS TO MATERIALS IN THE PROCEEDINGS UNDER THE LAW ON
PROTECTION OF COMPETITION

Asen Mingov

Abstract: *The article analyzes the legal right of the parties and the constituted interested third parties to gain access to materials in the proceedings under the law on protection of competition. According to the author the restriction on access to materials containing production, trade or other secret protected by law prejudice the proper exercise of the right of defence of the parties and the constituted interested third parties to the proceedings under the Law on protection of competition and the rulings of the Commission on protection of competition should be subject to appeal before the Supreme Administrative Court in respect of their conformity with the law.*

Key words: *production secret; trade secret; secret protected by law; right of defence; Supreme Administrative Court; subject to appeal; access to materials; information; Commission on protection of competition; Law on protection of competition;*

Един от основните принципи, върху който се изгражда и развива административният процес в Република България, е принципът за достъпност, публичност и прозрачност, нормативно установен в чл. 12 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК). Това основно ръководно начало обезпечават и гарантират реализирането на процесуалните възможности за участие на всички заинтересовани страни в процеса с цел защита на техните права и законни интереси, което също е норма – принцип съгласно чл. 8 от АПК. Във всяка една фаза на административния процес², водещият производството субект е длъжен да осигури на страните откритост, достоверност и пълнота на информацията, въз основа на която ще бъде издаден властнически акт. Нещо повече, законодателят изрично е предвидил и възможност за лицата, които не участват в производството, да получат достъп до информацията по преписката, като е

посочил и реда за упражняване на това право и специалния закон, по който следва да се реализира – Закона за достъп до обществена информация³. Всичко това по недвусмислен начин показва значението на принципа за достъпност, публичност и прозрачност, във връзка със законосъобразното провеждане на административните производства. Всяко нарушение на този принцип води до невъзможност за упражняване и реализиране на правото на участие в производството, което от своя страна е съществено нарушение, както на административнопроизводствените, така и на съдопроизводствените правила, като правна последица от допускане на такова нарушение е отмяната на издадения акт⁴.

Следва обаче да бъде подчертано, че както в Административнопроцесуалния кодекс (чл. 38, чл. 49, ал. 4 от АПК), така и в редица специални закони (Закон за защита на конкуренцията, Закон

¹ Задочен докторант по административно право и административен процес в Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ и съдебен помощник във Върховен административен съд.

² За фазите на административния процес вж. **Костов, Д., Д. Хрусанов.** Административен процес на Република България. С.: Сиби, 2011, с. 20 и сл.

³ За производствата по Закона за достъп до обществена информация, вж. **Панайотова, Е.** Достъп до обществена информация. Сиби, 2003, с. 133 и сл.

⁴ Вж. **Къндева, Е.** Административно правосъдие. Право и практика. Феня, 2013, с. 185 и сл., с. 395 и сл.

за защита на класифицирана информация, Закон за обществените поръчки, Закон за достъп до обществена информация и т.н) са въведени известни ограничения в правото на достъп до информацията. Целта на така предвидените ограничения може да бъде категоризирана в две насоки – от една страна, да бъдат защитени и съхранени личните интереси на лицата, свързани със запазването на личната им или професионална тайна, а от друга страна, да бъдат защитени особено важни държавни интереси, свързани със запазването на държавната или служебна тайна.

Предмет на настоящото изложение ще бъде предоставянето на достъп до материалите в производствата по Закона за защита на конкуренцията (ЗЗК) от страна на Комисията за защита на конкуренцията (КЗК, Комисията), действаща като националният орган по конкуренцията, който осъществява сътрудничество с Европейската комисия и другите национални органи по конкуренцията на държавите-членки на Европейския съюз⁵. За да бъде обхваната в пълнота проблематиката за достъпа до материалите, е необходимо да бъдат изследвани: обективните предели на информацията, която подлежи на предоставяне; процедурата, уреждаща достъпа, използването и съхраняването на документите; актовете, издавани от Комисията за защита на конкуренцията, във връзка с предоставянето на достъп, както и контролът за тяхната законосъобразност във връзка с актовете по същество, които Комисията постановява като независим специализиран държавен орган, на който изрично е възложено да прилага Закона за защита на конкуренцията, да следи за извършването на нарушения по този закон и да налага предвидените в него санкции⁶.

1. Първият важен въпрос, който следва да бъде анализиран във връзка с процедурата по предоставяне на достъп до материалите, е въпросът за обективните предели на информацията, която подлежи на предоставяне. Съгласно чл. 55, ал. 1 от ЗЗК страните и конституираните заинтересовани лица в производството имат право на достъп до всички материали, събрани в хода на проучването, с изключение на материалите, съдържащи производствена, търговска или друга защитена от закон тайна и вътрешни документи на комисията, включително кореспонденция с Европейс-

ката комисия и други национални органи по конкуренцията на държавите – членки на Европейския съюз. Систематичният анализ на разпоредбата на чл. 55, ал. 1 от ЗЗК налага извода, че страните и заинтересованите лица имат право на достъп до всички материали, съответно КЗК е длъжна да осигури пълна откритост и да предостави цялата информация по преписката във връзка с проведеното от работния екип проучване, но това право на страните, съответно задължение на Комисията, няма абсолютен характер и може да бъде ограничено. Изрично са предвидени две изключения от правото на достъп до преписката, свързани с документите и материалите, които съдържат производствена, търговска или друга защитена от закон тайна, както и с вътрешните документи на комисията, включително кореспонденцията с Европейската комисия и други национални органи по конкуренцията на държавите членки на Европейския съюз.

Първата хипотеза, с която се ограничава абсолютният характер на правото на достъп до преписката, е свързана с вътрешните документи на Комисията за защита на конкуренцията, съгласно § 1. т. 1 от ДР на ЗЗК. На първо място тук се включват документите, създадени от Комисията или нейната администрация в хода на дадено производство (проекти, становища, доклади на работни екипи, докладни записки и други). На следващо място това са и документите, представляващи кореспонденция на КЗК, както с други държавни органи, вкл. органите на изпълнителната власт и местното самоуправление, така и с Европейската комисия и с органите по конкуренция на държавите – членки на Европейския съюз, а също и с органи от държави извън ЕС, включително с техните национални органи за защита на конкуренцията. По своята същност това са документи, които са свързани с оперативната дейност на Комисията и нейната администрация, които нямат самостоятелно значение за конкретно производство, нямат доказателствена сила за наличието или липсата на нарушение на ЗЗК, нито създават права и задължения за страните и конституираните заинтересовани лица в производство пред Комисията.

Втората хипотеза, с която се ограничава абсолютният характер на правото на достъп до преписката, е свързана с материалите, които съ-

⁵ Вж. Балтаджиева, Р., И. Тодоров. Взаимодействие между европейското и българското административно право. Сиела, 2012, с. 114 и сл.

⁶ За статута на Комисията за защита на конкуренцията Вж. Николов, П., Р. Коларова, В. Антонова, Л. Йорданова, Д. Йорданова, К. Пангелов. Новата правна уредба за защита на конкуренцията. С., Труд и право, 2009, с. 83.

държат производствена или търговска тайна по смисъла на § 1 т. 9 от ДР на ЗЗК, както и с тези, съдържащи друга защитена от закона тайна. Разгледани систематично тези материали могат да бъдат обособени в две отделни групи с оглед целта, която се преследва с ограничаването на достъпа до тях – защита на личен или защита на държавен интерес. Към първата група спадат материалите, които съдържат производствена или търговска тайна. Това са факти, информация, решения и данни, свързани със стопанската дейност на предприятията, чието запазване в тайна е в интерес на правоимащите, за което те са взели необходимите мерки. Примери за такава информация са техническа или финансова информация, ноу-хау, методи за определяне на разходите, производствени процеси, източници на доставка, произведени и продадени количества, пазарни дялове, списъци с клиенти и дистрибутори, маркетингови планове, структура на разходите и цените, стратегии за продажби и т.н. Към тази група следва да бъдат прибавени и материалите, съдържащи лични данни по смисъла на Закона за защита на личните. Към втората група спадат материалите, които съдържат държавна или служебна тайна, която не подлежи на разкриване или разкриването ѝ се подчинява на специални правила съгласно закон, с оглед защитата на особено важен държавен или обществен интерес. Пример за това е класифицираната информация, достъп до която се предоставя по реда на Закона за защита на класифицираната информация.

2. Следващият важен въпрос, който трябва да бъде анализиран във връзка с предоставянето на достъп до материалите в производствата по Закона за защита на конкуренцията, е свързан с реда, по който се предоставя достъпът. Съгласно чл. 55, ал. 4 ЗЗК процедурата, уреждаща достъпа, използването и съхраняването на документите, представляващи производствена, търговска или друга тайна, защитена от закон, се урежда с правила, приети от Комисията. С решение № 161/19.02.2009 г., изм. с решение № 246/13.03.2013 г. КЗК е приела Правила за достъп, използване и съхраняване на документи, представляващи производствена, търговска или друга защитена от закон тайна (Правилата). С тях са уредени редът за предоставяне на достъп до материалите, изискванията за определяне на информацията като поверителна, както и редът за разкриване на поверителна информация. Изключително дискуссионен и спорен е въпросът какъв е характерът на при-

етите от КЗК Правила. Неговото детайлно и подробно изследване заслужава специално внимание, което надхвърля предмета на настоящото проучване. За целите на изложението следва да бъде отбелязано, че Правилата не могат да бъдат квалифицирани като вътрешноведомствен акт с организационен характер, предвид факта, че с тях не се създават само права или задължения за самия орган и неговата администрация, а се засягат редица права, свободи и законни интереси на граждани или юридически лица във връзка с поверителната информация, която последните имат интерес да запазят в тайна. Правилата не могат да бъдат разгледани и като критерии или вътрешни правила по смисъла на чл. 13 от АПК, тъй като що се касае за предоставянето на достъп до материалите по преписката, Комисията за защита на конкуренцията не разполага с оперативна самостоятелност да преценява дали, кога и как да предоставя информация, а е длъжна при наличието на предвидените в закона условия да предостави, съответно да откаже достъпа до материалите по преписката.⁷ Задълбоченият прочит на издадените от КЗК Правила показва, че с този акт Комисията създава правила за поведение, които се отнасят до неопределен и неограничен брой адресати и имат многократно правно действие, като по този начин се регулират обществените отношения, възникващи при и по повод предоставянето на достъп до материалите по преписката. Предвид факта, че законодателят, с разпоредбата на чл. 55, ал. 4 от ЗЗК, е предоставил нормотворческа компетентност на Комисията да регулира тези обществени отношения се налага изводът, че разпоредбите на Правилата представляват административноправни норми с подзаконов характер, които доразвиват и детайлизират чл. 55 от ЗЗК, като по този начин се регулират обществените отношения, възникващи при и по повод предоставянето на достъп до материалите по преписките. Всичко това налага крайния извод, че Правила за достъп, използване и съхраняване на документи, представляващи производствена, търговска или друга защитена от закон тайна, по своята правна същност представляват подзаконов административен акт по смисъла на чл. 75 от ЗЗК, като с него вторично са уредени редът за предоставяне на достъп до материалите, изискванията за определяне на информацията като поверителна, както и редът за разкриване на поверителна информация.

⁷ Вж. Лазаров, К., Ем. Къндева, Ал. Еленков. Коментар на Административнопроцесуалния кодекс. С.: Център за обучение на адвокати „Кръстьо Цончев”, 2007, с. 144.

Съгласно чл. 55, ал. 1 ЗЗК право на достъп до материалите, събрани в хода на проучването, имат страните в производството и конституираните заинтересовани лица. Преди да придобият това процесуално качество, субектите не могат да получат достъп до материалите по преписката по реда на Закона за защита на конкуренцията. В този смисъл в Правилата изрично е разписано, че достъп на страните и конституираните заинтересовани лица се предоставя след връчване на определенията по чл. 74, ал. 1, т. 3 и по чл. 85, ал. 2, т. 2 ЗЗК, съответно след получаване на съобщение по чл. 94, ал. 5 от ЗЗК или след уведомяването за решението по чл. 74, ал. 1, т. 1 и чл. 82, ал. 3, т. 1 – 3 ЗЗК. В хода на проучването и преди изготвянето и връчването на цитираните актове, Комисията е длъжна да установи каква част от събраната информация следва да бъде определена като поверителна. Съгласно раздел III от Правилата всяко лице, което предоставя или е предоставило материали в хода на производство по ЗЗК, посочва материалите или тези части от тях, за които твърди, че съдържат производствена, търговска или друга защитена от закон тайна по смисъла на ЗЗК и следва да бъдат защитени от достъп като поверителни. Лицето мотивира твърдението си за всеки един документ, като посочва по какъв начин разкриването на информацията би могло да навреди сериозно на личността му, предприятието му или на негов служител. Всички материали, които са предоставени в хода на производството, трябва да бъдат предоставени и в неуповителен вариант, в който са заличени всички данни, които лицето смята за поверителни, включително и лични данни. Неуповителният вариант на представените материали, както и обозначаването на местата с изтритата поверителна информация трябва да бъде предоставен по начин, който да позволява на страните да преценят дали заличената информация е от значение за упражняване на правото им на защита и съответно дали има основание да поискат комисията да им предостави достъп и до поверителните материали.

Комисията от своя страна преценява дали описаните изисквания са спазени, като ако констатира несъответствие, уведомява лицето. Ако несъответствието не бъде отстранено, КЗК може да приеме, че материалите, за които не са спазени изискванията по раздел III от Правилата, не са поверителни. Комисията също така може да разкрие информация, която е поверителна, но е от

съществено значение за доказване на нарушението или за упражняване на правото на защита на ответна страна в производството. При извършването на тази преценка КЗК следва да определи значението на информацията за установяване дали е извършено нарушение, доказателствената ѝ сила, както и доколко информацията е чувствителна (в каква степен разкриването на тази информация би могло да увреди интересите на съответното лице или предприятие). Независимо дали ще предостави поверителните материали, или тези със заличени данни, КЗК задължава страните и заинтересованите лица да подпишат декларация, че получената информация ще се използва единствено за целите на Закона за защита на конкуренцията, чийто предмет е и производството пред КЗК.

3. Третият важен аспект на производството по предоставяне на достъп до материалите по преписката са актовете, които Комисията за защита на конкуренцията издава, във връзка с исканията, направени от страните и заинтересованите лица. Съгласно чл. 63 ЗЗК Комисията постановява определение, когато се произнася по въпроси, с които не се решава спорът по същество. Предвид факта, че производството по предоставяне на достъп до материалите по преписката е междинно производство, което предхожда решаването на главния спор, то КЗК следва да решава въпросите по това междинно производство с определения. Въпреки това, в своята практика Комисията за защита на конкуренцията не постановява нарочно определение по всяко искане, отправено от страна или заинтересовано лице във връзка с достъпа до материалите по преписката. От една страна, във всички случаи, когато КЗК сметне, че дадена информация, макар и посочена като поверителна, не следва да се счита за такава, както и в случаите, когато разкрива материали, посочени от лицата като съдържащи производствена, търговска или друга защитена от закона тайна, Комисията издава нарочно определение⁸. От друга страна обаче, в някои случаи когато КЗК приема, че всички посочени от лицата документи като поверителни следва да се считат за такива и предоставя достъп до неуповителните материали, съответно отказва предоставянето на достъп до тези, които счита за защитена тайна, Комисията го прави посредством фактически действия, съответно бездействия, изразяващи се в поставяне и отделянето на материалите в две папки – поверителна и явна и съответно предоставянето на дос-

⁸ Вж. Определение № 228 от 19.02.2014 г., на КЗК по преписка № КЗК- 607/2013 г.; Определение № 1731 от 18.12.2013 г., на КЗК по преписка № КЗК- 305/504/2013 г.; Определение № 1732 от 18.12.2013 г., на КЗК по преписка № КЗК- 305/504/2013 г.; Определение № 1733 от 18.12.2013 г., на КЗК по преписка № КЗК- 305/504/2013 г.; Определение № 127 от 04.02.2015 г., на КЗК по преписка № КЗК- 910/2014 г. и др.

тъп от страна на служителите до папката с явни материали⁹. Този подход на КЗК, макар и оперативен, търпи известна критика, с оглед липсата на яснота у страните и заинтересованите лица, каква по същността си е волята на Комисията във връзка с достъпа до материалите по преписката. Разумно би било Комисията за защита на конкуренцията винаги с нарочно определение да определя коя част от информацията, предоставена и събрана в хода на проучването по дадена преписка, счита за производствена, търговска или друга защитена от закон тайна, както и какъв е обемът на предоставения достъп до материалите на страните и заинтересованите лица.

4. Следващият важен въпрос, който трябва да бъде анализиран, е свързан с контрола за законосъобразност, който се осъществява върху актовете и действията на Комисията във връзка с предоставянето на достъп до материалите в производствата по Закона за защита на конкуренцията. Както вече бе посочено, КЗК е компетентна да определи кои от материалите, за които се твърди, че съдържат производствена, търговска или друга защитена от закон тайна трябва да се смятат за поверителни, съответно да се ограничи и откаже достъпът до тяхното съдържание. Във връзка с това си правомощие Комисията определя и обема на предоставения достъп до материалите по преписката, като има право да разкрие поверителни материали, в случай че са от съществено значение за доказване на нарушението или за упражняване на правото на защита на ответната страна. Предвид изключителната значимост на производството по предоставяне на достъп до материалите по Закона за защита на конкуренцията, нормативно е установено контролът за законосъобразност върху актовете и действията на КЗК да бъде осъществяван от Върховния административен съд. Самият законодател обаче е снабдил страните и заинтересованите лица с различни способи за защита във връзка с конкретно упражнените правомощия на Комисията. Една част от актовете на КЗК подлежат на самостоятелно обжалване, докато друга част подлежи на оспорване заедно с крайния акт по същество.

Съгласно чл. 64, ал. 2 от ЗЗК определенията на комисията, за които това е предвидено, могат

да бъдат обжалвани относно тяхната законосъобразност пред Върховния административен съд в 7-дневен срок от съобщаването им по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Логическото тълкуване на разпоредбата налага извода, че законодателят е изключил самостоятелния контрол на определенията на КЗК, като подлежащите на оспорване определения следва да бъдат изрично и изчерпателно посочени в закона. Такова едно изключение от общото правило за необжалваемост на определенията е разписано с разпоредбата на чл. 55, ал. 2 ЗЗК, съгласно която определенията, с които се приема, че дадена информация не е поверителна подлежат на обжалване по реда на чл. 64, ал. 2 ЗЗК. Това законодателно решение следва да бъде подкрепено, тъй като по този начин страните и заинтересованите лица в производствата по Закона за защита на конкуренцията получават възможност да защитят особено важно и значимо тяхно право – да запазят и съхранят поверителния характер на информацията, която за тях представлява производствена, търговска или друга защитена от закон тайна. В този смисъл следва да бъде посочено, че макар да не е изрично посочено, към подлежащите на съдебен контрол определения трябва да се прибавят и тези по чл. 55, ал. 3 ЗЗК, с които Комисията разкрива материали, които съдържат производствена, търговска или друга защитена от закона тайна и вече са били признати от Комисията за поверителни. В тези случаи КЗК не оспорва поверителния характер на информацията, но предвид значението на информацията за установяване дали е извършено нарушение и доказателствената ѝ сила, преценява, че следва да бъде разкрита и предоставена на страните. Правните последици, от упражняването на това правомощие на Комисията, по същината си са същите, като тези в хипотезата на чл. 55, ал. 2 ЗЗК, поради което е недопустимо формалният прочит на закона да постави в опасност интересите на лицата, които самият законодател е защитил с разпоредбата на чл. 55, ал. 2 ЗЗК. В този смисъл е и константната и непротиворечива практика на Върховния административен съд.¹⁰

Останалите актове на Комисията за защита на конкуренцията, с които последната упражнява

⁹ Производството по преписка № КЗК – 202/667/2014.

¹⁰ Вж Определение № 6414 от 14.05.2014 г. на ВАС, четвърто отделение, по адм. дело № 5132/2014; Определение № 5456 от 22.04.2014 г. на ВАС, четвърто отделение, по адм. дело № 2031/2014; Определение № 3436 от 26.03.2015 г. на ВАС, четвърто отделение, по адм. дело № 2669/2015.

правомотията си във връзка с предоставянето на достъп до материалите по преписката не подлежат на самостоятелно оспорване, като съдебен контрол върху тяхната законосъобразност се осъществява при оспорването на крайния акт, с който е разрешен главният въпрос на производството. Това законодателно решение, да не бъдат включени тези междинни актове в изрично предвидените изключения по смисъла на чл. 64, ал. 2 ЗЗК, не може да бъде споделено. Определенията, с които са приети материалите по преписката като поверителни и съответно е отказан достъп до тях, във всички случаи ограничават правото на защита на страните в производството и в редица случаи страните нямат равни процесуални възможности за защита на своите права и законни интереси в конкретното производство. Вярно е, че по този начин се цели защитата на особено важни и значими държавни, обществени или лични интереси. Вярно е също така, че Върховният административен съд ще осъществи контрол върху крайния акт, като ако прецени, че не е спазен балансът и съотношението между принципа за равенство и принципа за защита на поверителната информация, ще отмени решението на КЗК поради допускане на съществено нарушение на административнопроизводствените правила. Законодателят обаче не е отчел спецификата на производствата по Закона за защита на конкуренцията и изключително дългия срок, в който последните се развиват. След като отмени оспорения акт, поради допуснатото съществено нарушение, Върховният административен съд следва да изпрати преписката на Комисията за защита на конкуренцията със задължителни указания свързани с осигуряването на достъп до материалите по преписката, която отново да проведе административното производство. Много по разумно би било определенията с които са приети материалите по преписката като поверителни и съответно е отказан достъп до тях да подлежат на самостоятелно обжалване, като след произнасянето на ВАС в този ранен етап на производството, Комисията да съобрази указанията на съда и да проведе едно законосъобразно производство.

В заключение на изложеното дотук се налага изводът, че правото на достъп до материали-

те по преписките в производствата по Закона за защита на конкуренцията няма абсолютен характер, като Комисията за защита на конкуренцията може да го ограничи, ако приеме, че материалите съдържат производствена, търговска или друга защитена от закон тайна. Във връзка с това си правомощие, във всяко образувано производство КЗК следва да определя с нарочен акт коя част от информацията, предоставена и събрана в хода на проучването по дадена преписка, счита за производствена, търговска или друга защитена от закон тайна, както и какъв е обемът на предоставения достъп до материалите на страните и заинтересованите лица. Така постановените актове трябва да подлежат на самостоятелно обжалване пред Върховния административен съд в своята цялост, за което обаче е необходима законодателна промяна в чл. 55 ЗЗК.

БИБЛИОГРАФИЯ

Костов, Д., Д. Хрусанов. Административен процес на Република България С. Сиби, 2011//**Kostov, D., D. Hrusanov.** Administrativen protses na Republika Bulgaria S. Sibi, 2011.

Панайотова, Е. Достъп до обществена информация. Сиби, 2003//**Panayotova E.** Dostap do obshtestvena informatsia, Sibi, 2003.

Къндева, Е. Административно правосъдие. Право и практика. Феней, 2013//**Kandeva, E.** Administrativno pravosadie. Pravo i praktika. Feneya, 2013.

Балтаджиева, Р., И. Тодоров. Взаимодействие между европейското и българското административно право. Сиела, 2012//**Baltadzhieva, R., I. Todorov.** Vzaimodeystvie mezhdu evropeyskoto i balgarskoto administrativno pravo. Siela, 2012.

Николов, П., Р. Коларова, В. Антонова, Л. Йорданова, Д. Йорданова, К. Пангелов. Новата правна уредба за защита на конкуренцията. С.: Труд и право, 2009//**Nikolov, P., R. Kolarova, V. Antonova, L. Yordanova, D. Yordanova, K. Pangelov.** Novata pravna uredba za zashchita na konkurentsiyata. S.: Trud i pravo, 2009.

Лазаров, К., Ем. Къндева, Ал. Еленков. Коментар на Административнопроцесуалния кодекс. С.: Център за обучение на адвокати „Кръстьо Цончев“, 2007//**Lazarov, K., Em. Kandeva, Al. Elenkov.** Komentar na Administrativnoprotsesualnia kodeks. S.: Tsentar za obuchenie na advokati „Krstyio Tsonchev“, 2007.

ЕТИЧНИ ПРАВИЛА ЗА РАБОТАТА НА СПИСАНИЕ „DE JURE“

Настоящите етични правила се прилагат в отношенията на редакцията на сп. „Де Юре“ и авторите в списанието, както и между редакцията и рецензенти, определени за анализ на представени за публикуване трудове.

Целта на тези правила е да осигурят спазването на високи етични стандарти, възприети както в националните научни среди, така и в международната научна общност.

Редакцията на сп. „Де Юре“ изисква от своите автори научни трудове, които:

- представляват самостоятелни разработки на представилите ги автори
- са написани с уважение към научните достижения на цитираните автори
- са представени за публикуване в съответствие със стандартите, приети в сп. „Де Юре“ по отношение на цитиранията, които съставляват приложение към тези етични правила
- в случаите на съавторство отразяват приносите и отговорностите на всеки автор за изводите в съответния труд
- не са публикувани другаде, освен в чуждестранни научни издания и на чужд език
- са представени за публикуване с писмо от автора, в което се декларира, че трудът отговаря на посочените в тези етични правила изисквания.

Не се допуска преценката на качествата на представен за публикуване труд да бъде извършвана от член на редакционния съвет, който не е подписал декларация, че няма конфликт на интереси със съответния автор и че не е предубеден към научните качества на автора.

Редакцията няма да публикува трудове, които съдържат нападки или неуважителен тон към работата на други автори. Споровете трябва да бъдат водени с научни аргументи и при съблюдаване на най-високите стандарти за опазване на авторитета на авторите на критикуваните научни тези.

Няма да бъдат публикувани и трудове, които в отклонение от принципа на научната добросъвестност излагат явно пристрастни политически позиции.

Редакцията няма да публикува и трудове, които се отклоняват както с изводите си, така и с тона си от основните ценности на Конституцията на Р България.

На свое заседание на 11.05.2012 г. редакционната колегия на списание „De jure“ прие решение да се прилагат конкретни изисквания за приемане на статии, студии и научни съобщения за отпечатване в списание „De jure“, считано от 01.09.2012 г.

Авторите в сп. „Де Юре“ носят отговорност за оригиналността и научните приноси на своите публикации.

При констатиране от страна на редактора нарушения на тези етични правила или когато намери, че представеният труд не покрива минималните стандарти за научен принос, въпросът се отнася за решаване от редакционния съвет. Публикацията се връща на автора с посочване на констатираните нарушения или констатации. Авторът има право на възражение, което се обсъжда от редакционния съвет, който излиза с окончателно решение.

При необходимост или при спор в редакцията, главният редактор има правото да определя рецензенти, които да дадат допълнително становище по оригиналността и научната стойност на определена публикация.

Редакцията не предоставя на трети лица информация за отхвърлени трудове, независимо от причината за това.

Всеки автор има правото сам да оттегли представения за публикуване труд най-късно преди започване на предпечатна подготовка.

Редакционният съвет обсъжда всички сигнали за нарушение на тези етични правила в публикувани статии. Съответният автор се поканва да даде писмено становище. Ако редакционният съвет прецени, че е бил публикуван труд в нарушение на тези етични правила, той отправя извинение към читателите в следващия брой.

Тези етични правила са приети на заседание на редакционния съвет на сп. „Де Юре“.